

Lausunto

08.09.2023

Asia: VN/22054/2023

Lausuntopyyntö vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja puoluelain muuttamisesta sekä luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §

Lausunnonantajana oletamme, että tässä tarkoitetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §.

Esityksessä ehdotetaan, että pykälään lisättäisiin uusi 7 momentti, joka sisältäisi asetuksenantovaltuuden.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin muun kuin oppilaitoksen ylläpitämiseen liittyvän toiminnan eriyttämisestä. Sääntely koskisi siis tilanteita, joissa oppilaitoksen ylläpitäjä harjoittaa myös muuta kuin vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitämistä, kuten elinkeinotoimintaa. Toiminnan eriyttämisellä tarkoitettaisiin kirjanpidollisia tai vastaavia toimia. Tavoitteena on, että toiminnot eriyttämällä valtionosuudella rahoitettu oppilaitostoiminta voitaisiin vaikeudetta tunnistaa ja erottaa ylläpitäjän muusta kirjanpidosta. Kansanopistoyhdistys katsoo, että kansanopistojen osalta muutos ei aiheuta juuri muutoksia oppilaitosten toimintakäytänteissä.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 c §. Onko vapaasta sivistystyössä annetun lain 6 c §:ään ehdotettu osaamismerkkien määritelmä onnistunut?

Esityksen osaamismerkkejä yleisesti kuvaavassa osiossa tuodaan esille se, että osaamismerkit ovat olleet aiemminkin hyödyllisiä välineitä osaamisen näkyväksi tuomisessa, mutta niiden työelämärelevanssia on pidetty osin kevyenä, koska myöntäjiä ja kriteereitä on monenlaisia. Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että kehitetään valtakunnallisesti tunnistettavia osaamismerkkejä ja niiden myöntäjät voivat olla vapaan sivistystyön oppilaitoksia. Esitetty lain 6 c § on muodoltaan selkeä, mutta siinä ei mainita lainkaan, että kuka osaamisen arvioi. Esityksen luvussa

4.1. Keskeiset ehdotukset todetaan, että osaamisen arvioi vapaan sivistystyön oppilaitos. Kansanopistoyhdistys katsoo, että tämä olisi syytä kirjata myös säädökseen.

Lain perustelutekstissä suoritettavien osaamismerkkien sisällöllinen kuvaus on varsin suppea. Kansanopistoyhdistys esittää, että perustelutekstistä poistetaan hyvin lyhyt esimerkinomainen kuvaus, joka ei sisällöllisesti edes vastaa samanaikaisesti lausunnolla olevia osaamismerkkejä. Kansanopistoyhdistys katsoo, että olisi tärkeää, että osaamismerkkien sisältöjä voitaisiin kehittää myös tulevaisuudessa.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 §

Ei täydennettävää.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 b §

Ei täydennettävää.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 21 §

Ei täydennettävää.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 24 §

Kysymyksessä on tekninen muutos, jossa tekstiin lisätään puuttuva verbi. Kyseinen muutos tulee voimaan 1.1.2025 samanaikaisesti kotoutumista koskevien säädösmuutosten kanssa. Kansanopistoyhdistys katsoo, että lain kohta vaatisi laajemman tarkastelun. Kansanopistoyhdistys esittää edelleen, että käynnistetään välittömästi toimet vapaan sivistystyön lain muuttamisesta siten, että opintojen maksuttomuuden ja kotoutumissuunnitelman välinen kytkös poistetaan. Mahdollisuutta tarjota maksuttomia opintoja ei tule sitoa ajallisesti kotoutumissuunnitelman keston. Samanaikaisesti oppilaitosten rahoitusta tulee lisätä siten, että kieli- ja kotoutumista tukevia opintoja voidaan tarjota maksuttomasti myös niille henkilöille, joille ei ole laadittu kotoutumissuunnitelmaa tai sen kesto on päättynyt. Näin parannettaisiin merkittävästi vapaan sivistystyön oppilaitosten mahdollisuuksia tarjota mahdollisimman laaja-alaisesti maahan muuttaneille kotoutumista edistäviä opintoja sekä vahvistettaisiin maahan muuttaneiden mahdollisuuksia osallistua koulutukseen.

Osaamismerkkejä koskevien muutosehdotusten osalta Kansanopistoyhdistys haluaa kiinnittää opetus- ja kulttuuriministeriön huomiota siihen, että vapaan sivistystyön oppilaitosten tulisi voida periä kohtuullisia maksuja myös osaamismerkkeihin liittyvästä osaamisen arvioinnista ja merkkien myöntämisestä, mikäli henkilö ei osallistu lainkaan opetukseen. 24§ mukaisesti oppilaitokset voivat periä kohtuullisia maksuja niiltä henkilöiltä, jotka osallistuvat opetukseen. Vapaan sivistystyön valtionosuus perustuu myös koulutuksen järjestämiseen. Osaamismerkkit voivat olla tärkeä tapa tuoda esille erilaisissa yhteyksissä hankittua osaamista. Tätä osaamista on voitu hankkia esimerkiksi vapaa-ajalla tai muussa koulutuksessa. Vapaan sivistystyön oppilaitokset eivät voi tarjota kokonaan uutta palvelua ilman mitään rahoitusta. Opetukseen osallistumattomilta osaamisen arviointia pyytäviltä henkilöiltä tulisi voida periä kohtuullisia maksuja, jotka perustuvat osaamisen arvioinnista

aiheutuviin kustannuksiin. Osaamismerkeistä säädettäisiin vapaan sivistystyön laissa ja niihin liittyvä osaamisen arviointi olisi vapaan sivistystyön oppilaitoksen toimintaa. Näin ollen merkkien myöntämisestä aiheutuvia maksuja ei voitaisi periä maksullisen palvelutoiminnan perustein.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 9 d §

Ei täydennettävää.

Puoluelain 8 §

Ei täydennettävää.

Puoluelain 8 a §

Ei täydennettävää.

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 5 §

Ei täydennettävää.

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 6 b §

Ei täydennettävää.

Onko teillä täydennettävää vaikutusarvioihin?

Ei täydennettävää.

Muut kommentit ehdotuksiin liittyen

-

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry